1925-1935 жылдардағы Қиыр Шығыстағы халықаралық қатынастар

ХҚ-342
Курашева Нұрлы

- **1920-1930** жылдардағы әлемдік экономикалық дағдарыс Қиыр Шығыс мемлекеттерінің бірі Жапонияның жағдайын қиындатты
- Жұмыссыздық, халықтың әлеуметтік жағдайының төмендеуі, инфляция т.б. осының бәрі Жапонияның экономикалық жағдайын нашарлатты
- Жапонияның агрессиялық саясаты күшейді. Ол Қиыр Шығыс аймағында өзінің үстемдігін орнатқысы келді.

1931 жылы Жапония Маньчжурияда ШҚТЖ- да жарылыс ұйымдастырып, оған Қытайды кінәлап, маньчжурияға өз әскерін енгізіп, жаулап ала бастады.

Японские военные в Китае

- Осы кезде Маньчжурияның басшысы Чжан Сюэлян жапон армиясын қарсы соғысуға батпады, өйткені Қытай жағының көмектесуі белгісіз болды.

Себебі бұл кезде Қытайда коммунистер мен Чан Кайши армиясы арасында азамат соғысы жүріп жатқан еді.

- 1931 жылы 7 қарашада Жуйцзиньда (**Цзянси провинциясында**) Кеңестердің Бірінші Жалпықытайлық съезі өткізілді,
- Қытай Кеңестік Республикасы жарияланып,
- Мао Цзедун бастаған үкімет құрылып, конституциясы қабылданды.

Мао Цзедун (1893-1976)

Флаг Советского района в Цзянси

Один из вариантов флага КСР

Қытай коммунистері Орталық және Отүстік Қытайда 300 аудан мен 11 провинцияны бақылауға алған

Осы жағдайда Чан Кайши екі жақта соғыса алмайтын еді, осыған байланысты Чан Кайши Жапон агрессиясына

тек Ұлттар Лигасына осы мәселені қарастыруға өтініш білдірді. Батыс елдері бұл қақтығысқа араласқылары

- Жапония өзі басып алған территорияда *Маньчжоу- Го* мемлекетін құрып, оның басына бұрынғы қытай императоры Пу И- ды қойды. Өзі оны мойындадады.
- Маньчжоу–гоның құрамына Қытайдың солтүстік-шығысындағы үш провинциясы кірді.
- Әкімшілік аппараты толық Квантун армиясының бақылауында болды.
- Осы жағдайға байланысты Ұлттар Лигасы лорд В.Литтон бастаған комиссия құрды. Комиссияның құрамына Ұлыбритания, Франция, Германия, АҚШ және Италия өкілдері кірді.

- Комиссия Қытайға келіп, оқиғаны зерттеп, баяндама әзірледі.
- 1932 жылы қазанда В.Литтон комиссиясы баяндамасын жариялады, онда Жапонияның агрессиялық әрекеті айыпталды, Маньчжоу-Го мемлекеті мойындалмады.
- Осы айыптаумен келіспеуіне байланысты 1933 жылы Жапонияның делегациясы Ұлттар Лигасынан шығатынын жариялады.

Восточно-Китайская ж. д.
Скалистая выемка близъ ст. Джеланьтупь.

- 1933 жылы Токиода КСРО мен Маньчжоу-го мемлекеттері арасында осы ШҚТЖ сату туралы келіссөз басталды.
- Кеңестер елі темір жолды 250 млн. алтынға сатқысы келді, бірақ маньчжурлар келіспеді.
- Екі жылдық келіссөздерден кейін ШҚТЖ Маньчжурияға 56 млн. алтынға сатылды.

- 1932 жылы АҚШ мемлекеттік хатшысы Дж.Стимсон Жапония мен Қытай үкіметіне нота жолдап, Қытайдың егемендігі мен территориялық тұтастығын бұзуға бағытталған кез-келген агрессияға қарсы екендіктерін мәлімдеді.
- *«Стимсон доктринасы»* деген атпен белгілі болған бұл құжат АҚШ-тың Жапонияның аймақтағы белсенділігі мен үстемдікке ұмтылғанына қарсы екенін білдірді.

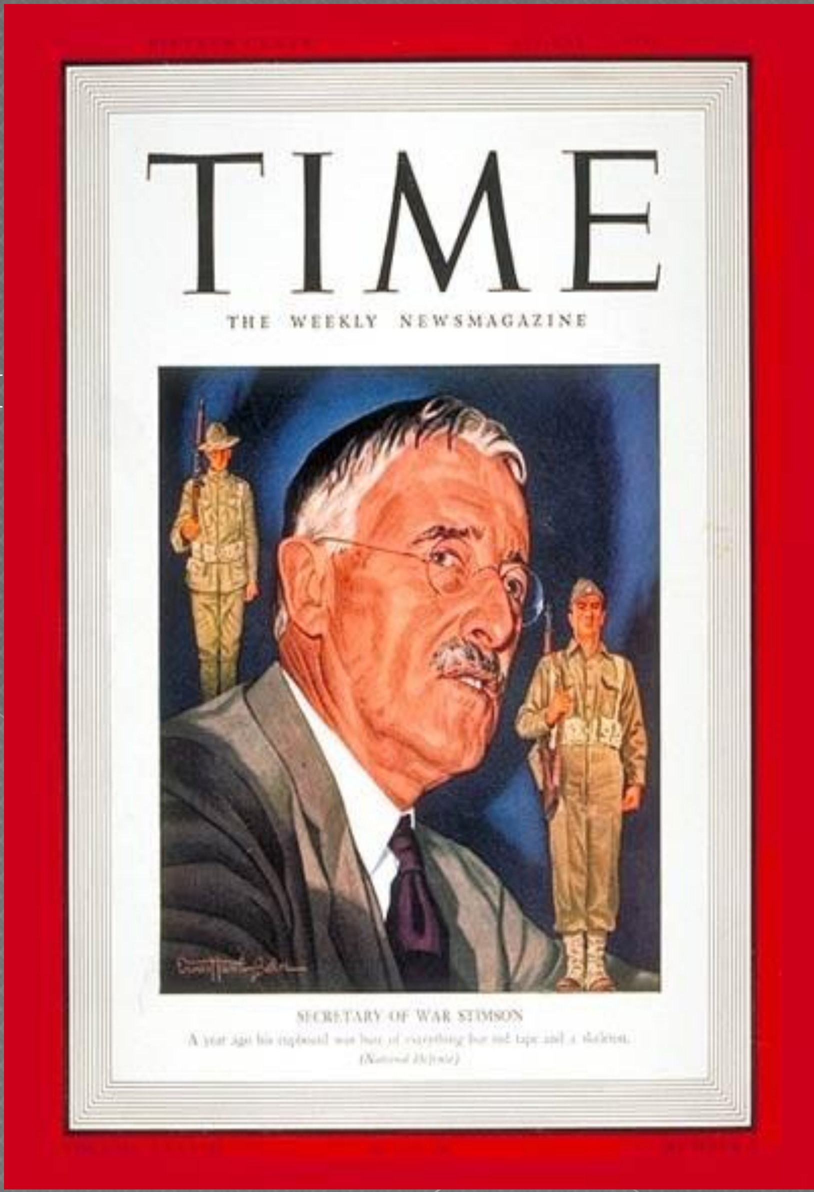

Соған қарамастан Жапония Қытайдағы әскери әрекетін тоқтатпастан, 1932 жылы Шанхайды басып алмақшы болды, бірақ қытай армиясы қатты қарсылық көрсетті,

екінші жағынан шетелдіктер Шанхайдағы өз азаматтары соғыстан зардап шегер деп, Жапонияға қысым көрсетті.

Осыдан соң Жапония кері шегінді, бүкіл Қытайды жаулап алуға әлі де болса күші жетпейтіндігін түсінді.